

Потенційні покупці книжкової продукції в Україні часто не мають доступу до цього ринку, і це є чи не найгострішою проблемою. Її подолання, як свідчить світовий досвід, можливе через поєднання трьох типів стратегій. По-перше, через розвиток сервісів доставки книг поштовими відправленнями (що активно застосовувала Польща). По-друге, через розширення ринку електронної книжки, за умов активної позиції держави у боротьбі з піратством (що довела результативність відповідних заходів у Великій Британії та країнах ЄС). По-третє, через розбудову мережі книгарень, оскільки вони не лише продають книжки, а й популяризують їх (що підтверджує досвід державної підтримки книгарень у Франції й Австрії) [2].

Однак ці заходи дадуть результат за умови подолання негативної тенденції до занепаду культури читання.

На мою думку, Українському інституту книги із залученням ЗМІ та громадськості треба:

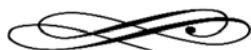
- забезпечити широке висвітлення засобами радіомовлення та інших ЗМІ перебігу конкурсів у сфері літератури і книговидавництва, урочистого оприлюднення їхніх результатів, вручення премій, відзнак і нагород;
- встановити обов'язкові нормативи контенту ЗМІ (у відсотках від обсягів ефірного часу чи друкованих площ), спрямованого на популяризацію читання та української книжки, а також розробити механізм контролю за дотриманням цих нормативів.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми ринку книжкової продукції в Україні в контексті завдань гуманітарної політики. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/aktualni-problemi-rinku-knizhkovoi-produkcii-v-ukraini-v> (дата звернення: 13.03.21).

2. Проблеми розвитку українського книговидавництва, книгорозповсюдження та перспективи підтримки книгочитання в Україні: матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 15 травня 2013 р. / упоряд. Т.М. Галюк. Київ: Парламентське вид-во, 2014. 224 с. С. 127.

3. Сухорукова О. Світове книговидавництво: уроки для України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 3. С. 47–58.

Цвігун Катерина Віталіївна

(наук. керівник – канд. пед. наук Яворська Т. М.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ТЕХНОЛОГІЯ QR-КОДУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СЕРВІСНИХ ПОСЛУГ БІБЛІОТЕКИ

Сучасне життя людини навантажене потужними потоками інформації та, як ніколи, залежить від засобів управління ними. XXI ст. характеризується швидким розвитком інформаційних технологій. Масове використання планшетів, ноутбуків, нетбуків, мобільних телефонів та смартфонів дає можливість застосовувати сучасні інструменти, зокрема це стосується використання QR-коду, як досить універсального носія різного роду інформації.

QR-код (з англійської *Quick Response Code* «швидкий відгук») – це графічне зображення, в якому зашифрована певна інформація, посилання на сайт чи окрему його сторінку.

QR-код є квадратним, переважно, чорно-білим зображенням, яке може бути «прочитано» сканувальним пристроєм, а також мобільним телефоном, смартфоном, планшетом або ноутбуком з відеокамерою, на яких встановлена програма для читання QR-коду. Такі графічні позначки є вдосконаленням лінійних штрих-кодів. Однак, на відміну від них, QR-коди дають змогу отримати миттєвий доступ до будь-якої інформації з мережі Інтернет за допомогою смартфонів.

Принцип QR-кодування було створено японською компанією Denso-Wave ще в 1994 р. Такі коди спершу призначалися для потреб машинобудування, наразі вони використовуються практично скрізь [1].

Сьогодні технологія створення та розпізнавання QR-кодів отримала широке застосування у різних сферах життєдіяльності суспільства. Унікальність цієї технології полягає в можливості повсюдного розміщення коду: в зовнішній рекламі, на сайтах, візитівках, упаковці товарів, на квитках залізничних і авіакомпаній, пам'ятниках, музейних експонатах, журналах, газетах, книгах, одязі тощо. До переваг QR-коду зараховують: універсальність; гнучкість; економічність; екологічність; відстеження та аналітику; залучення користувача [2].

Технології QR-кодування як вид бібліотечного мобільного сервісу широко застосовуються в бібліотечній практиці. Бібліотеки активно використовують можливості QR-кодів як маркетингового інструмента, з метою популяризації своїх послуг. Використання цієї технології є перспективним і для орієнтування користувачів у приміщенні бібліотеки: від вказівників до самостійних екскурсій бібліотекою. Розміщення QR-кодів з інформацією про розташування відділів/ секторів та детальною картою поверху допоможе новим користувачам швидше адаптуватися та зорієнтуватися в приміщенні бібліотеки [3].

QR-код покликаний швидко доносити зашифровану інформацію до користувача, його можна розмішувати на паперовому носії – в книзі, методичній інструкції, на плакаті в навчальній кімнаті, що забезпечить підключення до мультимедійного носія, доступного як інтернет-ресурс. У такий спосіб, обмежене подання інформації на візуальних засобах доповнюється значно більшим за обсягом джерелом додаткових даних, довідковими таблицями, перекладами, детальними інструкціями, зокрема відео й аудіо [4].

Генератори QR-кодів, що існують сьогодні, дають можливість закодувати як текстові, так і мультимедійні дані. Зокрема, закодувати можна інформацію щодо електронної адреси бібліотеки, онлайн-доступу до електронних книг, електронних бібліотек, електронних баз даних, посилань на інтернет-ресурси, розміщення в соціальних мережах, відомостей про авторів, відеоматеріали, фотоальбоми тощо [3].

Наприклад, для створення QR-коду для URL-адреси вебсторінки необхідно відкрити відповідний сайт (QRstuff: <http://www.qrstuff.com/>) та у поле для вводу вставити необхідний URL, і сайт відтворює зображення QR-коду, яке можна завантажити і використати в необхідному контексті.

Закордонні та українські бібліотеки використовують технологію QR-кодування для завантаження електронних книг, для популяризації читання.

Наведемо кілька прикладів застосування технології QR-кодування, що запроваджено в Україні:

1. Український проєкт QR-books (презентовано 24 травня 2019 р.). Він дає змогу купувати електронні книжки в будь-якій офлайн-точці продажу та завантажувати їх за QR-кодом.

2. Дитячі бібліотеки влаштовують день QR-кодування, де вчать дітей (зокрема й тих, які навчаються в умовах інклюзії) не тільки користуватися QR-кодом в навчальних цілях, а ще й створювати QR-код для своїх потреб, влаштовувати квести та вигадувати ігри.

3. «МТС Україна» (зараз «Водафон») із 2013 р. проводить акцію «Інноваційні “Мобільні бібліотеки”». Це віртуальні книжкові полиці, що містять зображення книг із корінцями, на яких розміщені спеціальні QR-коди. За їх допомогою книги можна безкоштовно завантажити в електронних форматах через публічну мережу Wi-Fi і залишити в себе назавжди. Коды можна зчитувати за допомогою камери будь-якого сучасного смартфона або планшета. Послугами такої віртуальної бібліотеки вже змогли скористатися мешканці та гості Києва, Львова, Вінниці, Одеси, Полтави та Житомира.

4. Книги з доповненою віртуальною реальністю від українських письменників. Зокрема, Макс Кідрук в 2019 р. презентував книгу «Доки світло не згасне назавжди», де, окрім тексту, за допомогою QR-кодів можна поспілкуватися з персонажами, порозглядати місцевість, перечитати додаткові секретні гілки сюжету, відчувати всю історію реально [4].

Також яскравим прикладом є Вінницька центральна міська бібліотека ім. І. В. Бевза, яка створила QR-код, за допомогою якого читачі мають можливість одразу перейти на Instagram самої бібліотеки, де зможуть дізнатися всю необхідну інформацію про бібліотеку.

Технології QR-кодування можуть використовуватися задля налагодження зворотного зв'язку користувачів із установою. Наприклад, проведення з використанням QR-кодів анкетувань та опитувань щодо обслуговування та особистих інформаційних уподобань користувачів дадуть можливість сформувати клієнтську базу, до якої надалі можна буде звертатися адресно [3].

Отже, сьогодні бібліотеки стають відкритими, мобільними та сучасними. Технологія QR-кодування є тим інноваційним інструментом, що підвищує ефективність функціонування сервісних послуг сучасної бібліотеки, який допомагає налагоджувати комунікації з користувачами, популяризує як бібліотеку загалом, так і її окремі ресурси та послуги.

На сьогодні QR-коди в бібліотеці можна розглядати як один із компонентів мобільного сервісу, який дає змогу підвищити рівень бібліотечного обслуговування як ефективний спосіб надання додаткової інформації для читача, сприяння популяризації читання, літератури, авторів і самої бібліотеки.

Список використаних джерел

1. Тренди освіти: як використовувати QR-коди у навчанні. URL: <https://naurok.com.ua/post/trendi-osviti-yak-vikoristovuvati-qr-kodi-u-navchanni>

2. Santoni M. The QR code: a misunderstood marketing tool. 2015. URL: <https://www.goodbarber.com/blog/the-qr-code-a-misunderstood-marketing-tool-a666/> (last accessed: 16.07.2020).

3. Бондаренко В. І. QR-технології в бібліотечній практиці. URL: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4995:qr-tekhnologiji-v-bibliotechnij-praktitsi&catid=78&Itemid=412

4. Запорожець Т. М., Коровіна Л. Д. Використання QR-кодів у освітній практиці закладу вищої медичної освіти. URL: http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/9955/1/Zaporozhets_Vykorystannia_QR_kodiv.pdf

5. QR-коди у бібліотеках: як залучити дітей до читання. URL: <https://nus.org.ua/view/qr-kody-u-bibliotekah-yak-zaluchyty-ditej-do-chytannya/>

